

[Fogh Rasmussen]

ring internt i den offentlige sektor, og forretningsmæssige principper i den offentlige budgetlægning er jo i øvrigt også en betingelse for en relevant sammenligning af omkostningerne ved at lade en aktivitet udføre i offentlig henholdsvis privat regie.

Det er også vigtigt at understrege, hvad privatisering ikke er. Privatisering fjerner ikke i sig selv det offentlige ansvar for en række overordnede samfundsmæssige serviceområder. På en lang række områder er det rigtigt at have et offentligt ansvar, men det er vigtigt her at understrege, at offentligt ansvar ikke nødvendigvis også indebærer offentlig udførelse. Det offentlige kan i mange tilfælde med fordel overdrage udførelsen af en opgave til private, selv om det offentlige bevarer ansvaret.

Privatisering undertrykker heller ikke de sociale eller de fordelingspolitiske hensyn; selv om vi overdrager udførelsen af en opgave til private, kan der fortsat fastsættes priser, takster og finansieringsregler, som tilgodeser fordelingspolitiske hensyn.

Endelig: privatisering er heller ikke en jagt på offentligt ansatte, tværtimod. Der er tale om at give de ansatte i den offentlige sektor nye udfordringer og større frihed, men dermed også et større ansvar.

Lad mig nævne tre områder for privatisering. For det første kan en række offentlige hjælpefunktioner med fordel udliciteres til private. Uden at gå i dybden kan jeg i spredt rækkefølge nævne områder som EDB-service, udvikling af EDB-programmer, vedligeholdelse af maskiner og inventar og bygninger, vask og rengøring, drift af kantiner, trykkerivirksomhed, kommunernes entreprenør- og reparationsafdelinger.

Vi kunne oven i købet også tillade offentlige institutioner at give tilbud på lige vilkår med private virksomheder. Det vil give en sund konkurrence, og det vil give en hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem offentlige og private initiativtagere.

De offentlige virksomheder er et andet område. De skal gøre mere forretningsmæssigt, men her er det også vigtigt at understrege, at en mere forretningsmæssig drift ikke betyder, at de nødvendigvis skal give overskud. Det betyder blot, at vi interesserer os for virksomhedens nettoresultat og eventuelt lægger loft over underskudsdekningen. Det vil pålægge virksomhedernes ledelse et større

ansvar. Til gengæld må de have større frihed til at disponere forretningsmæssigt. Offentlige virksomheder skal smidigt kunne tilpasse udbuddet til efterspørgslen og forskyde indtægter og udgifter, når bare nettoresultatet bevares.

Endelig kan der foretages en omlægning af det offentlige tilskudssystem. Set fra et borgersynspunkt er der ikke i dag frit forbrugsvalg af offentlige ydelser. De fleste offentlige ydelser er bundet til betaling for en bestemt offentlig service. Der er ikke tilladelse til, der er ikke økonomisk mulighed for at vælge en privat ordning. Alternativet kunne være at yde faste tilskud til personer eller institutioner, som derefter frit kan anvende beløbet, blot de opfylder ydelsens formål. F.eks. kan der til daginstitutioner for børn ydes faste tilskud pr. barn, hvorefter institutionen overlades driften og selv fastsætter en forældrebetaling. Herved ansøger vi til at holde hus med pengene, vi åbner for utraditionelle løsninger, og vi sikrer en løbende omstilling og fornyelse.

Intet land i verden har i de sidste tyve år haft en så kraftig vækst i den offentlige sektor som Danmark. Det offentlige har påtaget sig ansvaret for flere og flere opgaver, og det offentlige har selv overtaget udførelsen af flere og flere opgaver. En række af de funktioner, som tidligere blev løst på privat basis i familien eller i det lokale samfund, er nu overtaget af det offentlige. Det indeholder på den ene side den fordel, at vi er kommet af med fattiggårds- og almisseprincipperne i socialsystemet, men medaljens bagside er, at et medmenneskeligt fællesskab er blevet udtyndet eller er gået tabt, og det selv bærende sociale netværk er blevet nedbrudt.

Privatiseringen tilstræber at forny og forstærke den personlige sociale ansvarsfølelse og det folkelige fællesskab om løsningen af de sociale opgaver. Vi vil give privatpersoner, foreninger og grupper større frihed til at udføre socialt eller kulturelt arbejde i konkurrence og i samvirke med offentlige institutioner, og der findes jo allerede i dag en lang række organisationer, som på frivillig basis udfører et dygtigt arbejde på det sociale, det kulturelle og det kirkelige område. Erfaringerne fra det kan vi udnytte, og vi kan udbygge dette arbejde.